

կարեւոր նարայեան եպիսկոպոսի՝ Տեառնեայ, նախագասութիւնը. Դիմէ ի կողման Դաղմանունեաց, այսինքն յազնն վիճակացոց, (որ ի լուս. կը կարգացուի «էք-քո-ն»):

«Վէ-քո-ն», տարբերակը յառաջ բերուած վկայութեան համաձայն ընթերցելով «վի-սի-սացոց», եւ. «այն մասնական փոխանակ դնելով «-իւն», մասնակը՝ կ'ունենանք Դիոնիսեայ վարուց յիշատակարանին միակ հարազատ ընթերցումը՝ «վիոնիական»,¹

Դժուար է երկրորդ յիշատակարանին «էք-քո-ն յառաջ առնութիւնը լուսարանել վերջնականապէս. քերականական ոչ մէկ աղբրոսական կրնայ Ροεtersի a presbytero graeco թարգմանութիւնը ընդունելի հռչակել եւ գրկել ասկէ հանուած եզրակացութիւնները, եւ ոչ ալ ընդգրկնակէն վիսիականի մէջ վեճէ բառին մէկ անանցը շոյափնելու չափ հարմեանութիւն կարելի է վերագրել. իմ կարծեացս համաձայն բոլորովին սխալ է իշխան գրութիւնը, պետք է ուղղել է փոխ. հոս դժուարութիւն չկայ, յառաջ առնելի վերականգնող սակայն, ուղղագրել եւ հանել՝ վրացերէն, վրացական կամ նաեւ վիտիական Տնչող իմաստ մը, ուրիշ կերպ կարելի չէ բայց եթէ առաջին յիշատակարանին համաձայն ընթերցելով վիտիական՝:

Հ. Ա. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

¹ «Ներքոգիւն յազգայ վարուց սրբոյն Գեորգոսյ առաջնակ կարայեան եպիսկոպոսի եւ վարդապետի Ստանց-ւոյ. Յառաջ առ Նրարայտի, Գեորգոս վարդապետ, 1897 (էջք 330-336, 378-384, 456-463), էջ 458»:

² Յառաջ առ յիշատակարանին «վիտիական գրութեան կարեւորութիւն չառնով կը փոխի եւ կը գրէ «Vgl. Zarbhanelian's Catalogue etc. p. 382, wo eine Nachschreibung der zweiten Biographie mitgeteilt wird; darnach ist diese Biographie aus dem Griechischen von einem Arzte Johannes übersetzt worden» usw. Մայր Եռնակ, էջ 34:

³ Անցողիկ շնորհաւ եւ որ «Գծարութեամբ ընկալած յայտ գծարութիւն աւետարանին» հատուածը (Մովսէսի խորհրդ. ի Հայոց Պատմութեան Գ. 3 էջ Բ Կ Բ աւելան գրքի սխալ կը համարի իրաւամբ, «Կոնկալման ի հարկէ իւր պետք է լինէր» (Արարատ 1895. Յառաջ առ Արեւիկ էջ 12):

ՊԱՅԻՆՆԵՐ

Այս բարձր առաջին անգամ նորագիւտ Գեորգոսյան մէջ գործածուած կը տեսնենք, որուն վրայ առաջին ուշադրութիւն դարձնողը եղաւ Հ. Ա. Վանուան, անխոնջ եւ արդիւնաշատ աշխատողը, Նոյնին վրայ անգործարարու յետոյ Հ. Ա. Վարդանեան (Հանդ. 1910, էջ 304-305):

Հ. Ա. Վանուան, Տեառնեայով Եփեսոսանից իմաստին, կ'ըզգրակացնէր թէ «ոյժ գտնել, զօրանալ, զօրութիւն ունենալ, կը նշանակէ ուրեմն «պատգարհէլը, աւելցնելով միանգամայն թէ կը թուի իրանեան փոխառութիւն, բայց ոչ զանգ-կերէնի եւ ոչ ալ պարսկերէնի մէջ կրցայ գտնել նման բառ մը» (Հանդ. 1908, էջ 199):

Հ. Ա. Վարդանեան «Երբայեցի կամ Եփեսոսանից թարգմանութեան հետ համեմատութիւն մը անգուշաւ նաեւ նպատակազարկ է այս տեղ, կ'ըսէ, վասն զի Նորագիւտը թէ յիշեալ բնագրէն եւ թարգմանութիւնէն եւ թէ՛ ասորի, եթովպ. եւ արաբ. թարգմանութիւններէն զարմանալի կերպով կը շեղէ հոս. մինչ ասանք Գրեթէ միաբերան կ'ընթերցուի»:

«Եւ ոչ եւս գոյր զօրութիւն Երբորո-վամայ զամենայն աւուրս Արեայ: Եւ եհար զեպ ցեր եւ վառնանեաց»:

Նորագիւտը կ'ընթերցուի.

«Եւ ոչ կարաց զպոփոցն Երբորո-վամ, զի զամենայն աւուրս կենաց իւրոց Արեա զկիւն էր եւ հալածէր զնա»:

Եւ մի արեւել ճայ թարգմանութեան (Իրե-նեայ մէջ գործածուած) «պատգարհէլ» (paulatim) բառի թիւագրութեամբ՝ «հանգչել, հանգար-տել, դուլ եւ դարգար գտանել, կ'իմանայ զպոփոցն, որով՝ կ'ըսէ, նախադասութիւն ալ ընթացիկ իմաստ կ'առնու եւ համեմատութեան կ'առնու ճայ զպոփոցն բառը «իրեւ հանգար-տարան»:

Մէկ երկու դժուարութիւն կը տեսնեմ գիտնական Հօր կարծիքը ընդունելու. նախ որ զպոփոցնիւն եւ զպոփոցնիւն մէջ կեցած վերաբերութիւնը ճշդուած եւ հաստատուած չէ, բայց ի ձայնական նմանութենէն ուրիշ միջառու-րիչ տարբեր մը չի նշմարուիր: Պոփոցնիւն ինքն ալ տակաւին վերընծուած չէ, որչափ գիտեմ. իրաւ է պարսկի կը Տնչէ եւ իսկ անտարակոյս, բայց թէ ինչպէս կը տարալուծուի, կարծեմ յայտ-նուած չէ: